ԱՐՇԱԼՈՅՍ

Հրատարակի յամենայն շա-
բաթ որ՝ բաժանորդ ցանկալի
տարեկան Կ. Ռուփի 24.
բաժանորդաց ընծայեն 500.

ՈՒՍՈՒՄՆ ԼՈՅՍ ԶՄԱՐԴ ԵՐՋԱՆԻԿ

Ամենայն ազգային հրա-
տարակութեանց ձեռնար-
կի.
Ցանկացողն որոց տպագ-
րեսցէ զանուն տառագրի.

ԼՐԱԳԻՐ

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԵԱՑ

ՀԱՏ. Գ. ԹԻՒ 79. ԿԻՐԱԿԷ 1847 փետրվր 13.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԿԱԼԿԱԹԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ զօրաւոր պաշտպանութիւն Պատուելի Ազգի մերոյ, թէ հոգեւորականաց և թէ աշխարհականաց՝ մտացանել 'ի հաստատութիւն փառաց իրեք ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ անուանեալ որոյ բանն հիւթոյն կարգաւորութեան լեզի յաշխարհին Հայոց, և շատ ևս նորա ձեռնայն 'ի ծագս աշխարհի. որպէս զի՝ կարասցէ աշխարհ մեր գտեթ անուանն ուրեմն պարծել յառաջադիմութիւն իւր. Բայց է, զի մինչ ցայսօր Սուրբ Գիրք ոչ տպագրեցան 'ի Հնդկաստան.—Թէպէտ և մեծատուն Ազգին մեր ևրրեք պակասեցաւ. 50,000 օրինակ լինի Աստուածաշունչ Սուրբ Գրոց՝ եթէ տպագրութիւնն լեզի 'ի Հնդկաստան՝ ոչ պահանջէ յաւելս քան 50,000 Կալկաթեայ Ռուփիս, կամ 6000 Թումանս Պարսից. բայց և այնպէս 'ի տպագրել սորա գոյացեալ ինչ՝ կատարեկանորդին և պայծառական առաւելութիւն՝ տպագրութեան Թղթագործութեան, գործնութեան, հիւանդութեան, և որ մեծն է քան զամենեսեան՝ նոր ձուլման տառից. Եւ եթէ ջանասցեն կազմել սոյն, առաւել զերծ փող լինի քան թէ գնել և բերել 'ի հեռաւոր աշխարհաց.

Եթէ առ տպագրեսցի բառ արդէ հանգամանաց մերոց առաւել երթան քան թէ 50,000 Կ. Ռուփիս միայն 'ի մասին Թղթոց. Որ մեզ զի և աշխատութիւն պայծառեաց Թեանց է առաւ քան սոյն.

Այս գործ մեծ և աստուածային անփոփոխն յառաջնոյ եթէ ազգայնու Լաւանիս համաձայնեցին մեզ ի յօրդորս իւրեանց.—Եթէ Արարատեան Հայրապետ մեր՝ առաջին հոգ իւրեանց արասցեն զայս.—Եւ եթէ Ազգային իշխանք առաջին պարուտ կրօնականութեան համարեսցեն զայս՝ 'ի նորատան առաւելեցին.

Յետ ժողովեալ այսորիկ լեզի Սուրբ Էջմիածին, որ միայն կարող է զսոս-

բառ օրինակս Սուրբ Գրոց անեղծերեանս, և զուղագրութիւն նոցին մաւերացուցանել Եզեկի . Ընթերցուածք խորհրդականաց նորա կարգեցին յաւելուլ ժողովոյն յետադարձելու 'ի քաղաքս Հայաստանի և Գերուց աշխարհաց .

Ոսկն ևս ոչ զեմնուոր ինն, բայց և զկանոնաւոր համաձայնութիւն համաքեսցեն 'ի նորոտ այսր նոյնատիպ մինչև տպագրութիւն յաւարտ հասանելոյ անդ. Եւ օրինակք նորա տարածեսցին 'ի սփիւռս աշխարհի, և այս որ զարդ է կանխելի, կամ կարասցէ տպագրել, համաձայնութեամբ հրամանաւ և օգնականութեամբ զինուոր ժողովոյն 'ի Հայաստան և նովին խաղ օրինակաւ սկսանիցէ զգործն. Սակին միայն համար է Եզեկին բառնալ 'ի մէջոյ զկրճելն սորա և նորա, և ունել զաղօթս, զանաքառ, և զանուանեալ Ըստ աստուածաշունչ մի տանիլ որոյ անհնարին օգնութիւն գրաւորական և կրթութեան մարդկանց մեր գրեթէ ոչ ինչ են .— Ղ[illegible]

—Աչ նուազ քան հոլանդացւոց ազգ անցին 'ի վերայ յորմէհետէ հաղիւ թէ երկու հարամիք 'ի մասամ ոռնաց համբերացանց Ըզգի մեծամեծի Կալկաթա, բայց զօրքն ուրախութեամբ հրապարակեմք, բաց զօրաբանակն Հանդապարտականաց մեծամ զի երկիցս երկու հարամիք կառուցեալ 'ի Սուրբ Եղիսաբեթի մեծամեծին, և յերեքասանեկերորդաց անձայս, որպէս յայտնի լինի 'ի Տեղեկն այսր Թուղթ մեծամ. Սուրբն օրհնութիւն Տեառն է 'ի վերայ ժողովրդեան խորամ, և երկիցս յաղթէ մինչև յայդ՝ ամէն .

—Սռ զամէն բարոր 'ի տօթեց տապակեցաք, և զերեթէ զշուրթ բնու ոչ զգացաք, յանկարծ 'ի 29 երորդումն Յունուարի շաղոց ոնձրև ցօղովին, 'ի հեռեւեալ գիշերին զմատակարարական գիշերոյն՝ ցնցեաց զմեզ երկրաշարժ 'ի Կալկաթա, և բակկատ. հաղէն ինչ ցրտացին և սարսափաւորք են. Անձինք տասցին թէ երկրաշարժ յայսմ եղանակի տարւոյն ոչ անսանէր գիւղաւ, այլ հետ պէտս պատահել ունէր. թէպէտև մինչև ցոր գրութեան՝ ոչ ինչ այլ նոր պատահեցաւ մեզ .

—Փորագրութիւնք նկարոյ և նշանաց կատարէին մինչ յարդ 'ի ձեռս երկրագործաց, բայց զօրքն Լուխս Փայենի այն փորագրիր ուսեալ 'ի Լոնդոն և եկեալ այսր՝ բացեալ է գեղեցիկ իւր 'ի Կալկաթա, և խոստանայ փոյթ և երժան կատարել զգործ իւր .

Ըսկսեալ թղթատարական հասին առ մեզ 'ի 20 է, մինչև 'ի 25 Թիւք Հայաստանեին (որոց 313 թիւն հրապարակեալ տասցեալ էաք,) յաւելաք ապրանք, զի ոչ ինչ հասեալ թիւք առաւել, և ոչ բնաւ Ռուսիոյ հասին առ մեզ. Յուսամք մեզի ունեցած նորա յեղի մեզ աւելի տրամադրեսցեն, և ոչ արկած անանկեալ ինչ փութամք քաղել 'ի Թուոց անոր որ ինչ միանգամ՝ Եզեկին մեծարելի՝ և աստուածային յառաջադիմութեանց նորա 'ի հեռաւորութեան .

—Երկու Ըզգուանք, որք վասնտեսցեն ընդ գեղմ աշխարհի խորհրդոց 'ի վերջին պատերազմին Ըսդակեալք, և ձեռն օգնականութեան եռամիւթ շնորհեալց խորհրդոց իւրոց թէ պարգևերու անձանց, ակերս մատուցին Տէրութեանն անգղիացւոյ վասն անձնական փարթումն ուղղաքութեան. Կառավարութիւն Ըսրելեան Հնդկաստանի վճարեաց առ ուրոյն 'ի նոցանէ հինգ հինգ հազար-

բռնկան ռուսիս ։ Յուդա Իսկարի-
ովտացի արդարանաց համեմատութիւ
Հայրենասիրաց ազգասիրութեան տե-
ղա ։ զի նա մատնեաց զՕՈՅՐ ՄԻ ընդ
երեսուն արծաթոյ ։ իսկ սոքա դաշ-
խարհս մի ընդ. մի հազար ռուբլոյ ։
որ հազիւ արժէ ծախուց ճանապար-
հորդութեան իւրեանց ։ Օրհնեալ էր-
ցին սոքա մեղ ։

— Զղջութիւն 'ի Միջնորդաց կամ դալալաց ։ Ընդհանուր 'ի մարդկանէ զխորդակասութիւն իւրեանց ամենեն միջոց ապրանաց իւրեանց ։— Յանկարծ ասեն ստուգութիւն 'ի 29 Յունվարի այսօրինակ միջնորդ ոք զնոցեալ առ երկրպագն վաճառականն որ 'ի միջնակայս Լալ Բազար խոցանեալ են ընքանի Հարիւր յոհրս ոսկւոյ կամ ըսինձոյ ։ իբր թէ վաճառեալ իցէ վասն նորա ։ և 'ի ճանապարհին զմեռան մի առաքեալ ընդ այլոցուց վաճառեաց ասացի ուրուք ։ և զարծեան չկաջեալ 'ի ձեռս իւր ։ մեկնեցաւ 'ի բաց ։ Իսկուբ ամենեն վաճառականք չհաւատալ անփոյթ առնելոց ։ բայց լոււագոյն են՝ եթէ անձամբք կատարեսցեն զգործս իւրեանց ։

ՊԱՐՍԻԿԱՍՏԱՆ

— ԹԱՒՐԻԶ ։ 'Ի 64 թիւ Ազգասէրիս երկարօրէն ծանեցաք զմասին խաղաղութեան ձայնելոյ 'ի մէջ Շահ Հունցին միայնորդւոյ Իւսուֆ Սէյթի նաւապետին Չիրաղ. Բուշէր նաւուն ։ փոխանակն Շահ Հունջին զ Պապասատն և անանոյ արգելման գրաւածելոյ նաւուն 'ի ծոցն Պարսից.— Զ սորին թուղթ հաս զձեռս մեր ։ զի 'ի 28 անցեալ Նոյեմբերի ամսոյ եկեալ Շահ Հունջին զԹագաւորն իւրեան անպատուն ահա 'ի տուն Համբէ Ըրզոլ Մահմուդայ ։ և վասն յանցանացն առ Իւսուֆ Սէյթ տուժեաց 5,000 Մահմուդ Շահի Պարսիս՝ հատուցանել մինչեւ Իւսուֆ Սէյթին 'ի ձեռս յանձնելովն նաւուն նորա ։ Այս եղև միջնորդութեամբ Մայոր Հէննել անգղիական Ընդյեղուց 'ի Բուշէր ։ և հրամաննաւ հրապարակեալն Շահ Անգղիացւոց Գեներալին՝ որ 'ի Թեհրան ։

— ԲԱՍՐԱ ։ 'Ի 25 էն Նոյեմբերի կարծի արտասուի բուք եհաս 'ի Բուշէր՝ թէ անդ վաճառականաց Հայոց Աղեքսանդր Մէհի Պարոն Պապասան Յարութիւն Մոսիկեանն 'ի 7 ամսոյն անտի փոքրկունիս վճարեցաւ 'ի կենաց ։ Այս կորուստ նորա կարի մեծ եղև վասն հաւատարիմ բարեկամաց և ընտանեաց նորա ։ Տէր զօրացուսցէ զերեխայ որդի նորա զօրութեամբ Աջոյ իւրոյ ։ ամէն ։ Տես և թիւ 73 էջ 20 ։ Ազգասէրիս ։

Օրհնեալ եմք 'ի գրութենէ բարեկամի ուրումն 'ի Շիրազ թուեալ 'ի 12 Հոկտեմբերի 1846 ։

"Երեք աւուրք յառաջ Պարոն Գէորգ Աղամալեան Տէր Աւետիսեանց յանձնարարութեամբ Ինկատոր Գեորգեան Մեծայոր Կըսիրութեան Անուաց 'ի գիւղն Պարսից՝ զնացեալ առ Մհարուլ Ըխան առ ։ կամ անձ կարողութեան անուանեալ Կուսակալ Պարս նահանգին՝ 'ի Փառքատակ՝ պետութեամբ նախարարի նորա հրաման եհան 'ի վերայ ձիադողոյն Պարսից՝ որք տարեալ էին 'ի կարաւանէ առաջ իւրեն 44 ձին ։ վճարել առ մի մի 'ի ձիոյն Պ ռանկս 75 ։ որչափ կանոնն էր ։ Այսչ 'ի զաւ հասանել նոցա 'ի քաղաք անդր՝ ուրեք կարաւանատան նախարարին քանի մի ոսկերաբեք 'ի վերայ յարուցեալ Պարոն Գէորգայ Ա. Տէր Աւե-

փառաւորանօք և Ներսէս Եհճաբէգի պատգամաւորի Լ. Խալկառոյ Պետրոսեանն Սեւաստիայ՝ ասէ՛ բեհան ընդդէմ նոցա, և սպառնացաւ բառնալ զկեանս նոցա բառ անուանեալ խժդժութեան երկրին. վասնորոյ մերժեալք զօրձ արարեալ նացա ՚ի Փառաքուաք՝ ծանուցին կառավարին որ էին միանգամ և անդէն անցին ՚ի Հետալ. Կոստակայն դատուցեալ ընդ այս՝ դառնաշէւս հրամայեաց ածել զատագ Կարապետեաց նախարարի իւրոյ՝ համախոհիւքն համգերձ. որք թէպէտև աշխատան անկան ՚ի գուսն վրանին կանխեցին նորա, սակայն և այնու առաւել զմրգուեցին զարմանութիւն նորա Ս. սան որոյ պատուէր քարշեալ զնոսա անտի՝ հրամայեաց խեղդ արկանել ՚ի պարանոց. բայց Պօղոս Գէորգ և Ներսէս Եհճաբէգ միջնորդ եղեն խնայել ՚ի կեանս նորա. Հրամայեաց ուրեմն համառել զլոյգութս նորա՝ որ յանդգնեցաւ ասել հանել ընդդէմ պատգամաւորին Լ. Խալկառոյ Պետրոսեանն Սեւաստիոյ. առաջ կերկին միջնորդեալ խաղաղարարին Գէորգայ Լ. Տէր Սանկուխտնեանց՝ առ զնոսա ընդ իւր հրամանաւ Կոստանդին, և ՚ի նորքոյ բժշկութեան արքունի գանձոց եկեր ՚ի վաճառ իւղ քաղաքին զի անդ գան հարկանեցին նոցա. Սոր գրեթէ կէս Լուսնոյ քաղաքին և փառաւորանաց ծողովեալ առ Պօղոս Գէորգ և Ներսէս Եհճաբէգ՝ աղաչեցին զնոսա նպաստել յանցաւորացն որք եկեալ խոյին ջերմեռանդութեամբ համբուրեցին զձեռս Պօղոսի Գէորգայ և աղաչեցին ՚ի զանկեալ փեհանան և հայկաշխարհական նկարագրութիւն նորա։" Խնդրեմք յերուեր ընդ այսորինակ ձիրս կատարելութեան միջոյեաց, և որքան հնար իցէ սերտ լինել որ յաջող լինիմք, մինչ զխնամութիւն Ազգին երևեցուցանել յանձինս իւրեանց. Արիւնհեղութիւն գաղափար է, իսկ միհասնականութիւն բարձրաց ՚ի միջակեան.

—Լուր եթէ յերինջ Սահմանդ Շահի Պօղոսից ՚ի Նոտարատեան, որ ՚ի Հիւսիսոյ Թեհրանոյ, և ՚ի զիշերել անդ ՚ի վրանի, արկեալ չորս թուով՝ յանկարծ առ ՚ախկղաց ՚ի վրան անդր՝ չարխ մերժողութեան նրաթել ջանային, այնինչ Ազգայ դարթօցեալ՝ զերկուս ՚ի նոցանէ զի թաւալ յերկիր կործանեաց, և զերկուս հալածեալ շղթայիւք առաջնոյ յաքսորս Ալրդաւել քաղաք.

—Նոր զԱրքունին Բժշկապետ իւր անդր աքսորել հրամայեաց՝ որ յետ ցասման Արքային. և յապաշխարեաց կայեալ իւրոյ ՚ի Շահ Աբդոլ Ազիմ, (մերկեն իսկ եղեն վեց մղոնաւ հեռի ՚ի Թեհրանայ՝ ընդ հարաւ,) յանկարծ ՚ի վեր երևեցաւ առաջի Շահին.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ.

՚Ի թիւ 12 Հայաստան Լրագրին ուրախութեամբ ընթերցաք, զի Ազատն Մուշեղեան Խոսրով, ուսումնասէր Եղիսաբեթեան Ասարեաց Սուքիաս Պետրոս վարժարանին Լուսաւորչեան՝ եկեալ ՚ի Կոստանդնուպոլիս, նախ ընդ մերոց ասել զայն մի և ալյար աղօթարան ծագմնագրաց իւրոյ. Ադա հաստատեալ վերջին մի Հայ ձեռնհասն աշակերտաց Ազգի դարութեան, և ընտանութեամբ նոցա գաղափար Հաստատեալ Ազգի և Տաճիկ քաղաքաց՝ աշակերտաց զՍարգիս Պատմութիւն և զՄովսէսեան իւր. Հայեալ առի և գործածեալ վերնագրու-թեան, յորում մեծամեծս ձեռնատ եղեն նոյն Նոսաքերականին Բարձր

Սերգոյն Մատթէոս Ուռհայեցւո-
յոյ Պատմութեան մէջ ։

Եթէ ոչ համարէին ուղխաղէի ։ աս-
կաւ մի համարէն Հայաստանի մասնա-
ւոր ինն ունեին ողորմութեան հնգե-
չէն անցքս յաւէրժական յիշատա-
կաց արժանիք ։ որ զոյշ Հնդկաց
յուն ատատամահաւրաւ ինն զարմաց-
մամբ ։ Իսկ ամիրապետցան ընդդէմ
Աստուծոյ ։ բայց Հայաստան անմէթ
արար զնա ՚ի Նախճաւանի հայաստի ՚ի
Հայք ։ Նորազոգումաց յաստուա-
ծութիւն փոքու ։ բայց Աստուած
յեկինի հրաւիրեաց ՚ի մեծայ նորա
զԱրարատեան թագաւորութիւն ։ և
զԱրքայնոցեան զունդսն ։ Բագրա-
տար զգարդ ասմանկի Տէանն ա. յա-
նոյն անզարկեցոս իրմանձնաւորեաց
իւրոյ ։ բայց Աստուած ան. ան ՚ի
ձեռս իւր զմեր Տիգրան Հայկազուն
և զնա հարատեաց յամէ ամիրապետու-
թյն ։ Արդէն թէ Հայաստան ։ այն
զՀայաստան աշխարհ, զէն ՚ի ձեռին
Աստուծոյ՝ անիմաց ինն խարհրդով
կարգեալ էր մեզ ՚ի խաղաղ բարե-
պաշտութեան ։ և ՚ի սանձ ամիրապետ-
ութեան Արաբացւոց՝ ինք զօրա ։
Արաբացւոց Իշխոյ և Բագրատունեաց
ծնունդ յերկրպագութիւն ։ յորում
Աշոտ ։ արքայ Հայոց և Աշխարհ
Քրիստոսի՝ համբարեալ զնա աստ-
ուածային նուաստութեան Սրբոյն Ա-
ստուծոյ ։—Արաբացւոց ։ մեծն իշխանն
՚ի բռնակալութիւնս աշխարհի՝ աս-
ւել բան զՀայաստան նոյն երկիւղ
և երկոց ասոնց դէպ և պարտութեան ։
և Հայաստանի ։ անկեալ արդէն և կէս
ոչ երբէք խնդրեաց մայրաքաղ մա-
սուցանել զաստանն անուշակ ։ զոհբ
անէմ և գրոյն հաւատոյ ։ ՚Ի խորին
խմբրութենէ սթափել ակսաւ նա ՚ի
Հայք Յակոբ ։ յերանելիշխան օրինա-

ցէն Բիւզանդի նախանձախնդիրք ։ և
անձն թևաւորեալ շուրջ պարագծերըն-
նական հրեշտակութեանց Հայաստանեայց։
Բայց և այնպէս ոչ ամբոխեալ լի-
նէին և ոչ բարձին՝ որոց մտադրեալ
Արաբացւոց եղև մեռանելոյ Հայ-
աստանի, որոց պարտութեամբ՝ նախ քան
զՄեծաւորս, պայծառանայր Եկեղեցի
մեր ։ որոյ նախկին նկարագրութեամբ
Սուրբ Գրոց՝ աստուածային լինէր ։
և որոց Հայրքն որբեալք Աթենացի
անձն Յովհաննէս ։ Եփրեմ և Աբրահամ
հաստատեցան հիմունք հաւատոյ մերոյ ։
Եւ զորս ինն Հոգևոր աստուծոյ զնա-
սեալ ՚ի մէջ ներգործէ շնորհ ։ և
մեք ոչ ինչ յոյս խնդամք ։ Թող
թէ ՚ի նեղ ազգաց ըստ որում ձեռ-
մեղքն ՚ի միասին Հայ և Արաբ զօր-
բութիւնք ։ երբէ մի միայն հնութեան
աշխարհի նշխարք ։ և յոյժ ամ ս-
գեւոր յայտնի լինի համառօտ
[illegible] ։ Մեր և իւր ։ յո մեծ և
իւր ։ ամէն իմէ զոյց խաչե-
մութիւն ՚ի մէջ երկուց համառօ-
տիւ Անգղոյ Ռուսաց՝ Հայոց և Արաբ-
ացւոց ամէն, պարտին համարել զայս
իրրև առաջին, մայր ։ և նախադա-
սիւ ուսումնական Անգղոյ ։ և սմա-
նոյն ջանիւք զոյն զօրծել զամն
հաստատութեան և որ առաւել պայծա-
ռութեան նորան ։

Իշխանութիւն յիշէր երկարաբանէր
Անգղոյ եթէ պէտ հայեցողաց
մեր և նոյն համբերութեան ուսանէին բա-
Հայ և զԱրաբ պատուութիւնս ։ Ա-
որ և մեք պարտաւոր մատ զանեք
Անգղիոյ Ամերիկոյ և Իսպանիոյ ա-
ռաջին հող և փոյթ առնել զայնմա-
նէ ։ անտարակոյս հաւատալով զի
յերկրաւոր կայանից և ցնծութիւն և
պայծառութիւն յառաջ գայ ։ և նոր ի
նորոյ ծագէ մեզ Ամենայն Գլուխ Ա-

բաց Թուրքմենչայց մերոց ։

Եթէ յորդորական կոնդակ մի, բարեպաշտութեամբ Ներսէս Արքազն Պատրիարգի մերոյ՝ և կաթուղիկոսին Ազգաց կամ Յոհաննէսոյ Նախակարապետին՝ ձեռն Հայրենասէր Առաջնորդի, կամ Աստուածագէտ Հայ վարդապետաց առաքեսցի ընդ ամենայն ուրեք առ ամենայն տեղիս Ռուսաստանեայց՝ վասն օգնականութեան 'ի հաստատութիւն այսպիսի իմն Ուսումնարանի՝ մնաստակայր դու շահել կարեմք թէ երբ հասցէ յաջողութեամբ պտուղն ։

—ՌՈՒՍԻՍՏԱՆ ։ Յառաջ գրեթէ բարեկամի ուրուք 'ի Կալկաթա՝ տեղեկացաք ։ զի Կոմս Վորոնցով Նախարար Ռուսաց Յայտնեալ Կովկասու եղեւ Նահանգաց 'ի քաղաքիս Տփխիսու յաջողակեալ 'ի վերայ *Շամխալեայ Եղիսաբեթոյ (Զարքերի ,) ապառնայ Երամբրեայ զեհանգաղ նորա , և զնա ինքն զրաւեր ուծեալ՝ կայսերական արար ։ Ասոր և Ամենայուն Կայսրն Ռուսաց հարգեալ զնա ինքն զՎորոնցով՝ 'ի փոխարքայ ամենայն Կովկասեան Նահանգաց ։ Այս պատուանուն գրեթէ նոր է , զի մինչ յայժմ կուսակալութիւն էր կառավարութիւն երկրին , և այժմ եղև փոխարքայութիւն ։

Բնակչաց Մէծ Թագաւորին Գեկի 24 ամենեքեան արարին , առնել թէ ոչ մնայն առ և այս համբաւ , այլ միանգամայն հանդուրժել իրաց պատուհասին ։ զի Համբալ մեծ յաղթութիւն յաւուր տարա 'ի վերայ զօրութեան Ջարխի Իշխանն Վորոնցով օրական համապատասխանութիւնս պահէ ընդ Կով-

ներն ։ և որովհետեւ ուսուցանել յաջողուածոց տայէ և տարածէ յամենայն ուրեք ։ Փոխէ 'նա և զլսանսական իմն խորհրդարան 'ի Թիֆլիզ ։ որ բանայ և ընթեռնու զամենայն գիր որ միանգամ յիշատակեն զանցս Կովկասու ։ եթէ յառաջ գրեալ՝ այրեն 'ի հուր ։ իսկ եթէ 'ի Ռուսաց՝ զայն ընկալնի և պահէ 'ի Մեծբերիա ։ Հարբարա ։

☞ Մերոյ եղեալ գիրն մի ոչ է գրեալ 'ի Ռուսաց ։ և ոչ յանձնէ՝ որ կապակցութիւն ինչ ունէր ընդ իշխանին Վորոնցովի ։ կամ Տէրութեան Ռուսաց ։

ԱՆԳԼԻԱ

Մերսոնին սկսանելոց գումարեցաւ հարեւ 'ի Հորայ և 'ի Հիմայ վասն յամենայն Թագաւորելոյն Լոնդոնայ ։ այն ինչ յանկարծ եկն եհաս յեռեթնեցեալ այր ամենայ ։ և առաջին յուղ զոր մատոյց մեզ՝ էր թէ Պէտրգութիւն Իռլանդայ ծանանէր որպէս հակառակութեան ։ Հաստատելով զամենայն ձեռն 'ի գործս՝ յարգարեսցէ միայն գլեցուս նոցա 'ի դադարել հակառակութեան ։ Երկիր աղագոյն Թագաւորի ։ և մարդիկ մեծագիտութեան սովորեալ՝ գաղթականութիւն արհամարհէին ։—Իսկ 'ի Կեմբրիկան Անգղիացոց ոչ ընթերցաւ ըզ հարգ Թագման 'ի վերայ Ամերիկեայ ուրուք 'ի ծովեզերայն ։ վասն զի չէր մերձեալ նա ։—Իսկ 202·08 այատազրեալ վաճառոյք մեծախոռոյ կամ 'ի ՄԵԾՆ Բրիտանիա և Իռլանդիա՝ 170·040 յԻռլանդա՝ 16·601 ։ 'ի Սկովտիա՝ 15·402 ։—Եւ յետ որմաթոյ ոսկեղէն 'ի Հանքաց Ասպանիոյ՝ որ յանցեալ Հոկտեմբերի՝ անկեր 125·680 ունկի բառ

* Այսօր Շամխալեայ Եկեղեցւոյ Աստուածածնի առաջնորդութեամբ Շամխալ Գիւղին , յորոյ և մի առաջնորդ գրեալ 'ի թղթին ։ Բայց առ մերս մեծաւ անուն . « Շամխալի » անուն , ըստ առաջնորդի նա Բոժարքի ։

արժէից 30.940 Լիրայից՝ որ էանց ի Փոխեփանց Պարխոյ ։—Շարժական կղզին , որ 'ի ծովուն Կասպեան ընկղմեցաւ և այլ եւս ոչ երեւի ։—Կանոնական այն զնոր աղանդ Հնդկաց , և մեռեալ է դայլ ամենայն Պէրթաւնեայ՝ բաց 'ի հնդէ իւրմէ ; որում միայն հաղորդէ զհամն պատարագի իւրոյ ։ —Ամերիկացիք ամսական հաւաքեն , և Անգղիացիք տարեկան յաւաքեն— Զարմանք և զդուանք Ամերիկացւոց յերկիրս ամբարձան , բան որում կին մի ազատեալ ընդ այս անուանեալ ։

—Ըստ չափ գրէ Պարոն Վ. այլ Պետան Ամերիկացւոց ի Ֆրանսէ՝ մերձ 64.000 գերիք բարձան յԱֆրիկէ յԱմերիկա՝ յանցեալ ամի ։ և մերձ 5000 ակռայ յՕգոստոսէ անցեալ ։ բաղխեցան եւս Ամերիկացի նաւովք ։

—ԿԱՄԻԼ ՄԵԼԻՍՕՆ ։ Պարոն Քաղէրս այն 'ի Վաղարշու Հնդկաց [illegible] որ 'ի ձեռն [illegible] երկրեքս [illegible] ընդ երկաթս Հաղորդեցւոց՝ խօսի զԱնգղիական բարքս ։ շարժեալ զմօրուսն բազուն ։ Ծիծաղի և երգէ եւս այլ ինքնին ոչ ինչ խնդրոյ ։ Բայց եթէ աշխարհ հարստացն արտօրինակ անհաւհացող խօսել՝ թէ ոչ ։ տարակոյս է մեզ ։

ՀԱՄԲԱՊԵՏԱՍԽԱՆԻՔ

Պարո՛ն Ա. Խէրաքեանց

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Քու հրամանաց Խ. Ն.

ՂԱԶԱՐՈՍ ԽԻԽԻԹՕՆ ։

Բանասիրական

ՊԻՆԱՆԳ. Հայաստանեայց հատ. Գ. եր 37.

Ըստ հաւաստոյ Միհէկացւոց կան 27 գաւառք 'ի ներքոյ երկրի ։ յորոց առաջինն կոչի Սեծու , քաղաքան ։ որք թէեւ յանցանքն որքին ։ Ձեք առնն , փրկութիւն մեղաւորաց ։ որք բջանեն 'ի տարանագոյն վայրն , այլ բամբին 'նոցա հալին յաւիտենից է ։ 'Ի վերոյ քան զերկիր գտնին 36 գաւառս ։ յորս , հաւատոյն , հոգիքն բարեգործաց երանեն 'ի վայելս անվերջ երանութեան ։ որ լինին բստ չափու արդարութեան և բարեպաշտութեան 'նոցա ։ Տունք և հանդէսք Սինէկացւոց բաղում են յոյժ ։ Բնատանական լոյսք , սրախտաղութիւնք , ձևւմնախազութիւնք և աղքի աղքի բարսանք՝ են մասունք փլցապաշտութեան 'նոցունց ։ Ասեն զհայական մեհեան մի 'ի Պնեորդաւքաղաքի անդ ։

որոց հանդէպ կատարեն դաժանութեան թատերականն խաղս իւրեանց ։

'Ի մէջ այսչափ մոլորութեանց զեղծեալ մայրն և որդի ունել ձեռնասուն-լեալ խաղ արքայ մայոյն Աստեղայութեան յարգ աշխարհութեանն հռչակաւորութեան լով մայր կեղծ ջանիւ ։ Սակայն ա-'ի մարդկանէ անհնարին գերելն է յայտ առաջի Աստուածոյն ։ և հզօր լոյն Աւետարանի 'ի յամն ժամա-նակի ունի արդարև փառաւորել զհա-ւատն աղխաւութեան 'ի մէջ հեթա-նոսաց ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆՔ կամ ցուցմունք նոցա ագահին զբօսանելի և զազրալից հանդիսիւ անտեղեաց զգեստուց աշ-խարհականաց նոցին ։ որոց հասարակ ազատելիքն են շատիկք և բոյն մար-մնք և ունեն 'յառա գլուխս և 'ի զբօսնու պատմութեան և թեմաներ զը-խոսքս ։ Զուարճք ոչ սրտին զմիտ եկեղեցի ժամն ։ որ համերի 'ի շու-և 'ի մասին ամենայն Աստուծոյ ։ որ ունի զայն 'ի դիւրեա իւր ։ այլ զերծանեն զդիւրաւխ իւրեանց ։ Զինք նոցա հրամեն ամենասածիւ ։ Սկրա-կաւյք 'նոցա պատրին լինել ունել-ուսեալք և բանդագուշք և նոյն ։ Ըն-դունեալ է նոցա լինել ։ զայն ։ զգե-նին և կամ զաւ եւյն աշխարհաց հաղ-'նութ ։ Եկեղեցական խմն նուէր և-թէ անխառն սրտին զայատիկ կա-նոնս մեզու ։ 'Ի ժամս մեհենական զեկապարտութեան արկեալ 'նոցա զան-ձամբ զհեթանոսու՝ հարկանեն զսան-դալս ։ հնչեցուցանեն զծնծղայս ։ բուրվառս կրկնեն կարգ ։ և ընդ նմին մ.րթ 'ի թիւ առնլոյ և մ.րթ եղանա-կեալ՝ կատարեն զկարգ կրօնական պաշ-տամանց իւրեանց ։ այն խոչ բաղձանքն զարդարեալք մամ.զինօք մասնեալք ամբարձեալ ։ գծա խ լինելոց 'ի կառ-կտրանաց անտի եղեալ 'ի մերոց նո-ցա' ըստ կանոնաց բարբառոյ ա-նուանց ։

Հայր-ն-յի

ՆՈՐ ՄԱՏԵԱՆ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՏԵԱՆՑ

ՏՊԱԳՐԵԱԼ ՆՈՐԻՆՔ

ՅԻՍԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԱՑ Մ. Գ. ԹԱՂԻԱԴԵԱՆՑ

'Ի ՊԼՍՏ

ՍՈՒՐԲ ՑԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ԳՐՈՑԻ ԻՒՐՈՑ ։

ԵՒ

ՆՈՒԻՐԵԱԼ

ՄԱՐԻԱՄՈՒ ԵՒ ՄԱՄՈՒՐԵԱՑ

ՆԵԱՑ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԻՂՁԵՆԱՑ

ԱԶՆԻՒ ՕՐԻՈՐԴԱՑ'

☞ Այս գիրք բաց 'ի ձրի բաժանելոյ 'ի գրոցս 'Նոր Ջուղայ' վաճառի և 'ի Կալկաթա Արարատեան Ընկերութեան՝ յօգուտ մերոյ գըրեալ դպրոցին Սուրբ Սանդխտոյ՝ առ օրինակն Կ. Ս. 2

ՏՆԱՅԻՆ ԼՈՒՐՔ

ԾՆՈՒՆԴ

Տիկին Մարիամ Յարութեան Յ. Պապազեանց ծընաւ զաւակ ի 9 Յունվարի ։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Պարոն Սահակեան Մ. Հարսանեանց ամուսնացաւ ընդ օրիորդ Կ. Յ. Աղամալեանց՝ ի 9 ամսոյս ։

Պարոն Պետրոս Մ. Գասպարեանց՝ ընդ օրիորդ Մարգրիտ Ա. Գ. Ալավերդեանց՝ ի 9 ամսոյս ։

Պարոն Յովհաննէս Աղասէգեան ընդ Օրիորդ Աղաւնի Ե. Եղիազարեանց ի 11 ամսոյս ։

Պարոն Գէորգ Մելքոնեան ընդ Օրիորդ Հեղինէ Յակոբեան Խաչատուրեանց՝ ի 13 ամսոյս ։

Պարոն Գալուստ Ռոկսան ընդ Տիկին Մարիամու Ի. Կարապետեան՝ ի 11 ամսոյս ։

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մ. Գ. Թաղէադեանց Հրատարակող